

2021-04-28

§ 68 2021.131 KS

Delegering av beslutanderätt enligt lag om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19

Ärendebeskrivning

Alingsås kommun kan komma att behöva fatta beslut om föreskrifter som har överlåtit och som kan komma att överlåtas till kommunerna enligt 13 § i den tillfälliga lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, även kallad covid-19-lagen eller pandemilagen.

För att tydliggöra ansvarsfördelningen och för att förbereda en skyndsam handläggning av sådana beslut föreslås kommunfullmäktige, i de fall inte hinder mot detta föreligger enligt lag, delegera uppgiften till kommunstyrelsen. Beslut om föreskrifter enligt covid-19-lagen ska utgöra en sista åtgärd när andra mindre ingripande åtgärder inte har fått önskad effekt för att minska trängsel på vissa angivna platser inom Alingsås kommun.

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 22 mars 2021 lämnat följande yttrande:

Den 10 januari 2021 trädde den nya tillfälliga lagen covid-19-lagen i kraft. Covid-19-lagen medför möjligheter för regeringen att utfärda tillfälliga förordningar för att hindra eller begränsa smittspridning av covid-19 och gäller till och med september 2021.

13 § covid-19-lagen ger regeringen möjlighet att låta en kommun meddela föreskrifter om förbud mot att vistas i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats, om det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel. Den 4 mars 2021 beslutade regeringen att genom kompletterande bestämmelse i förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 ge kommuner rätt att utfärda förbud mot att vistas på vissa platser där det kan finnas risk för trängsel. Bestämmelsen återfinns i 8 kap 1 § förordningen. Denna bestämmelse trädde ikraft den 11 mars 2021. Ytterligare föreskrifter och smittskyddsåtgärder kan därutöver komma att beslutas och träda i kraft snabbt.

Möjligheten att utfärda föreskrift om vistelseförbud ska användas som en sista åtgärd vid en eskalerande smittspridning där andra mindre ingripande åtgärder för att minska trängsel på angivna platser inte fått önskad effekt.

2021-04-28

KF § 68, forts

Bestämmelsen i 8 kap. 1 § i förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 ger kommunerna en rätt att utfärda förbud att:

- vistas i en park,
- på en badplats eller,
- på någon annan liknande särskild plats.

Förutsättningarna för att utfärda en föreskrift om ett sådant förbud är att:

- det på platsen ska finnas en påtaglig risk för trängsel,
- att föreskrifterna inte innebär ett hinder mot att förflytta sig inom riket, och
- inte heller i övrigt innebär obefogade inskränkningar i enskildas frihet.

Med begreppet "annan liknande särskilt angiven plats" avses att endast vissa typer av platser omfattas av bemyndigandet. De platser som omfattas är sådana som allmänheten typiskt sett har tillträde till. Av propositionen framgår dock uttryckligen att vissa platser inte omfattas. De platser som inte omfattas är platser där det bedrivs näringsverksamhet eller offentlig verksamhet av mer betydande omfattning, t.ex. köpcentrum och bibliotek, och platser som framför allt används för att förflytta sig från en plats till en annan, t.ex. gågator och bilvägar, fartyg och andra färdmedel. Förbudsföreskrifter kan alltså inte gälla sådana platser.

De beslut som föreslås kunna fattas av kommunstyrelsen och som omfattas av delegationen inskränker sig till förbud som gäller under perioder om minst 48 timmar och högst en vecka och för något av följande angivna och begränsade områden:

- Badplatsen Playa Mjörn vid Mjörn
- Badplatsen Lövekulle vid Mjörn
- Lygnareds badplats vid Stora Färgen
- Badplatsen Gräfsnäs slottspark vid Anten
- Nolhaga lekplats i Nolhaga park

Beslut som innebär längre perioder och eller gäller andra områden ska hänskjutas till kommunfullmäktige för beslut.

2021-04-28

KF § 68, forts

Innan en kommun meddelar föreskrifter om förbud mot att vistas på en särskilt angiven plats ska smittskyddsläkaren och Folkhälsomyndigheten ges tillfälle att yttra sig över kommunens förslag. Samråd bör även ske med Länsstyrelsen och angränsande kommuner för att möjliggöra en samordning inom länet. Även polismyndigheten med ansvar för Alingsås bör få information om att ett sådant beslut förbereds. Om kommunstyrelsen fattar beslut i enlighet med föreslagen delegation ska aktuellt område förtydligas i en kartbilaga till ärendet.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har uttalat sig beträffande frågan om vilket organ i kommunen som är mest lämpat att fatta beslut enligt förordningen. SKR uttalar att det av förordningen framgår att det är kommunen som bemyndigas att utfärda föreskrifter om förbud enligt förordningen. Lagstiftningen i sig anger inte på vilken nivå beslut om förbud med stöd av bemyndigandet ska fattas, vilket innebär att beslutanderätten utgår från fullmäktige. Behov av korta beslutsvägar och snabb beredningsprocess talar för att det finns intresse av att överlåta viss beslutanderätt på styrelsen eller en nämnd, under förutsättning av att ärendet inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt, det s.k. delegationsförbudet i 5 kap. 1 § kommunallagen. Med anledning av detta uttalande från SKR bedömer kommunledningskontoret att det är möjligt för fullmäktige att delegera beslutanderätten till kommunstyrelsen under förutsättning att beslutet inte bedöms vara av principiell karaktär. I dessa fall väger vikten av en snabb beredningsprocess och snabba beslutsvägar tungt, för att kunna agera mot en ökad smittspridning av covid-19 i kommunen.

Om kommunstyrelsen gör bedömningen att ett förbud inte längre behövs ska styrelsen omgående fatta beslut om att upphäva förbudet.

Kommunstyrelsen har den 12 april 2021, § 61 behandlat ärendet.

Anförande

Anförande hålls av Daniel Filipsson (M) och Martin Lindberg (V).

2021-04-28

KF § 68 forts

Förslag till beslut på sammanträdet

Daniel Filipsson (M) föreslår att kommunstyrelsens förslag till beslut bifalls.

Beslut

Kommunfullmäktiges beslut:

1. Kommunfullmäktige delegerar till kommunstyrelsen ansvaret för uppgifter som ankommer på kommunen enligt den tillfälliga lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av Covid-19 eller förordningar och föreskrifter som meddelas med stöd av denna, i den mån uppgiften inte redan anförtrotts annan nämnd genom lag eller förordning.

2. Kommunfullmäktige delegerar till kommunstyrelsen att besluta om föreskrifter som kan meddelas med stöd av 13 § lagen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19. De beslut som omfattas av delegationen inskränker sig till förbud som gäller under perioder från minst 48 timmar till högst en vecka och på följande platser:

- Badplatsen Playa Mjörn vid Mjörn
- Badplatsen Lövekulle vid Mjörn
- Lygnareds badplats vid Stora Färgen
- Badplatsen Gräfsnäs slottspark vid Anten
- Nolhaga lekplats i Nolhaga park

Delegationen omfattar även en eventuell förlängning av lagen.

Anteckning

Martin Lindberg (V), Stina Karlsson (V), Tony Norman (V) och Maria Adrell (V) lämnar följande protokollsanteckning:

I den rådande pandemisituationen anser Vänsterpartiet att det kan komma att bli nödvändigt att ta till extraordinära åtgärder i de fall där inget annat hjälper, enligt gällande lagrum. Vi vill dock peka på att man bör vara synnerligen försiktig med att vidta åtgärder såsom att begränsa allmänhetens tillgång till det offentliga rummet, parker, områden av naturkaraktär eller badplatser. För många invånare kan dessa områden vara den enda möjligheten att vistas utomhus och röra på sig, och en begränsning här kan få negativa effekter för hälsan. Det gäller även för invånare som är trångbodda eller på annat sätt lever utsatt eller hälsofarligt. Speciellt barn är ofta hänvisade till sitt närområde. Vänsterpartiets generella inställning är att människors grundlagsfästa rättigheter att röra sig fritt i samhället bör i största möjliga mån värnas. De nu givna möjligheterna att förbjuda vistelse på dessa platser ska alltså endast användas i yttersta nödfall då inga andra åtgärder haft effekt.